

PROGRAM STUDIÓW

Obowiązuje od roku akademickiego: 2026/2027

Kierunek studiów: BEZPIECZEŃSTWO NARODOWE

1. **Kod ISCED: 1032**
2. **Formy studiów: STACJONARNE/NIESTACJONARNE**
3. **Liczba semestrów: 6**
4. **Tytuł zawodowy nadawany absolwentom: LICENCJAT**
5. **Profil kształcenia: OGÓLNOAKADEMICKI**
6. **Dziedzina nauki: NAUKI SPOŁECZNE**
7. **Dyscyplina naukowa:**
  - ✓ **dyscyplina wiodąca: NAUKI O BEZPIECZEŃSTWIE – 144 ECTS (80% punktów ECTS)**
  - ✓ **dyscyplina uzupełniająca: NAUKI O POLITYCE I ADMINISTRACJI – 36 ECTS (20% punktów ECTS)**
8. **Liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów:**
  - 1) **liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia: 94 – studia stacjonarne, 56 – studia niestacjonarne**
  - 2) **liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć związanych z prowadzoną działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów w wymiarze większym niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS): 92**
  - 3) **liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje realizując zajęcia podlegające wyborowi (co najmniej 30% ogólnej liczby punktów ECTS): 81**
  - 4) **liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych, nie mniejsza niż 5 ECTS - z zakresu nauk humanistycznych 5 ECTS (Filozofia bezpieczeństwa, Najnowsza historia powszechna, Podstawy logiki).**
9. **Łączna liczba godzin zajęć: 4594 – studia stacjonarne, 4534 – studia niestacjonarne – w tym:**

- liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia: **2444 – studia stacjonarne; 1439** (grupa przedmiotów (zajęć) z zakresu „zarządzanie kryzysowe i ochrona ludności”), **1449** (grupa przedmiotów (zajęć) z zakresu „system bezpieczeństwa RP”) – **studia niestacjonarne**
- liczba godzin zajęć prowadzona z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość: **241** (grupa przedmiotów (zajęć) z zakresu „zarządzanie kryzysowe i ochrona ludności”), **256** (grupa przedmiotów (zajęć) z zakresu „system bezpieczeństwa RP”) – **studia stacjonarne; 147** (grupa przedmiotów (zajęć) z zakresu „zarządzanie kryzysowe i ochrona ludności”), 152 (grupa przedmiotów (zajęć) z zakresu „system bezpieczeństwa RP”) – **studia niestacjonarne.**

10. **Koncepcja i cele kształcenia** (w tym opis sylwetki absolwenta):

Studia pierwszego stopnia na kierunku bezpieczeństwo narodowe umożliwiają studentowi powiązanie działalności naukowej oraz przygotowanie do pracy zawodowej w szeroko rozumianym sektorze bezpieczeństwa. Studenci w trakcie studiów mają możliwość prowadzenia badań naukowych pod kierunkiem doświadczonych naukowców, które mogą kontynuować po ich zakończeniu. Studia dostarczają ponadto absolwentom zarówno ogólną wiedzę z zakresu bezpieczeństwa, jak i umiejętności praktycznego działania w sytuacjach kryzysowych oraz kompetencje społeczne, ułatwiające podejmowanie świadomych i odpowiedzialnych decyzji, zwłaszcza w zakresie bezpieczeństwa.

Absolwent będzie dysponował:

- **zasobem wiedzy ogólnej** z zakresu nauk o bezpieczeństwie;
- **wiedzą** z zakresu nauk o bezpieczeństwie, nauk prawnych i politycznych, umożliwiającą rozumienie charakteru i mechanizmów funkcjonowania bezpieczeństwa narodowego oraz wiedzą kierunkową z zakresu problematyki bezpieczeństwa, polityki bezpieczeństwa w wymiarze krajowym i ponadnarodowym, zarządzania bezpieczeństwem, m.in. zaznajamiając się z: prawnymi podstawami bezpieczeństwa; poszczególnymi rodzajami bezpieczeństwa; współczesnymi zagrożeniami cywilizacyjnymi o charakterze militarnym i niemilitarnym; funkcjonowaniem instytucji kształtujących środowisko bezpieczeństwa na różnych szczeblach funkcjonowania państwa;
- **umiejętnościami** w tym m.in: analizowania i stosowania zasad prawnych oraz procedur bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego w odniesieniu zarówno do skali globalnej czy narodowej, jak też regionalnej i lokalnej, a także refleksji nad integralnością i efektywnością systemu zarządzania kryzysowego jako elementu systemu bezpieczeństwa narodowego; rozpoznawania, diagnozowania i definiowania zasadniczych problemów związanych z szeroko pojętym bezpieczeństwem, umocowanym w historycznych doświadczeniach, a także wyzwań bezpieczeństwa globalnego i europejskiego, nabędzie umiejętności strzeleckie;
- **kompetencjami społecznymi** takimi jak m.in.: przygotowanie do pracy na stanowiskach w administracji publicznej (w szczególności w jednostkach odpowiedzialnych za bezpieczeństwo narodowe); kierowanie zespołami ludzkimi wykonującymi nowe zadania związane z zagrożeniami powodowanymi przez współczesne uwarunkowania cywilizacyjne; posługiwanie się fachową literaturą oraz aktualnym ustawodawstwem z zakresu działalności związanej z bezpieczeństwem narodowym.

Student może wybrać przedmioty (zajęcia) z dwóch grup przedmiotów (zajęć) do wyboru w zakresie:

Systemu bezpieczeństwa RP – w ramach tej grupy przedmiotów (zajęć), student poza wiedzą i umiejętnościami kształtowanymi przez przedmioty (zajęcia) podstawowe/kierunkowe, ma możliwość uzyskania dodatkowej wiedzy z zakresu: zarządzania kryzysowego, strategii bezpieczeństwa RP, zagrożeń asymetrycznych, ekonomiki obronności, funkcjonowania wojska, służb specjalnych i podmiotów niepaństwowych we współczesnym środowisku bezpieczeństwa. Zdobyta wiedza i ukształtowane umiejętności przygotowują absolwenta tej specjalności do pracy w roli np. analityka służb specjalnych lub urzędnika pionu cywilnego MON, dziennikarza zajmującego się problematyką bezpieczeństwa i obronności, urzędnika administracji regionalnej i lokalnej odpowiedzialnego za współpracę z instytucjami bezpieczeństwa, pracownika działu marketingu lub PR przedsiębiorstw sektora zbrojeniowego, itp. Umożliwią mu ponadto zrozumienie problematyki bezpieczeństwa narodowego i międzynarodowego ze szczególnym uwzględnieniem roli wojska i służb specjalnych, przydatnej w działalności społecznej i politycznej.

Zarządzania kryzysowego i ochrony ludności – w ramach tej grupy przedmiotów (zajęć), każdy student poza wiedzą i umiejętnościami kształtowanymi przez przedmioty (zajęcia) podstawowe/kierunkowe, ma możliwość uzyskania dodatkowej wiedzy m.in. z zakresu: zarządzania kryzysowego i planowania cywilnego, monitorowania zagrożeń i analizy ryzyka w obszarze bezpieczeństwa powszechnego, kształtowania bezpiecznego środowiska lokalnego, komunikacji społecznej i interpersonalnej w sytuacjach kryzysowych, sporządzania planu zarządzania kryzysowego, planowania i organizacji obrony cywilnej; analizy zagrożeń miejscowych, organizacji pracy zespołu i centrum zarządzania kryzysowego oraz ich logistycznego zabezpieczenia. Zdobyta wiedza i ukształtowane umiejętności przygotowują absolwenta tej specjalności do pracy w Wydziałach Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności na poziomie lokalnym i regionalnym oraz w Państwowej Straży Pożarnej i innych służbach ratowniczych. Umożliwią mu ponadto szerokie spojrzenie na problematykę bezpieczeństwa społeczności lokalnych i państwa, niezbędną w działalności społecznej i politycznej, jako inicjatora i kreatora społeczeństwa obywatelskiego.

Podsumowując, absolwenci studiów pierwszego stopnia na kierunku bezpieczeństwo narodowe będą przygotowani do pracy w służbach mundurowych (m.in. Policja, Wojsko Polskie, Straż Graniczna, Państwowa Straż Pożarna), w administracji publicznej państwowej i samorządowej oraz służbach, inspekcjach i strażach funkcjonujących w sektorze bezpieczeństwa, zwłaszcza w samorządowych instytucjach zarządzania kryzysowego i ochrony ludności.

Absolwent studiów pierwszego stopnia na kierunku bezpieczeństwo narodowe jest przygotowany do podjęcia studiów drugiego stopnia na kierunkach z obszaru nauk społecznych, a zwłaszcza na kierunku bezpieczeństwo narodowe, politologia, ekonomia, administracja, zarządzanie i kryminologia.

Ponadto studenci kończący studia mogą uzupełnić bądź poszerzyć swoje wykształcenie na studiach podyplomowych.

11. **Efekty uczenia się:**

Oznaczenie symboli:

BN – oznaczenie kierunku bezpieczeństwo narodowe; 1 – studia I stopnia; A – profil ogólnoakademicki;

W – efekty uczenia się w zakresie wiedzy; U – efekty uczenia się w zakresie umiejętności; K – efekty uczenia się w zakresie kompetencji społecznych;

01, 02, 03... – numer kolejnych efektów uczenia się

Symbole efektów uczenia się dla kierunku	Po ukończeniu studiów absolwent:	Odniesienie efektów uczenia się do: uniwersalnych charakterystyk dla danego poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji (ustawa o ZSK)	Odniesienie efektów uczenia się do: charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6–7 Polskiej Ramy Kwalifikacji (rozporządzenie MNiSW)
---	---	---	---

w zakresie **WIEDZY:**

BN1A_W01	Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu organizację i struktury wspólnot regionalnych i lokalnych oraz znaczenie zachowania w nich bezpieczeństwa.	P6U_W	P6S_WG
BN1A_W02	Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu zagadnienia związane z wiedzą o państwie i prawie oraz ich znaczenie w zapewnieniu bezpieczeństwa w wymiarze społecznym, ekonomicznym, militarnym i politycznym.	P6U_W	P6S_WG P6S_WK
BN1A_W03	Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu kierunki oraz procesy zmian w koncepcjach bezpieczeństwa narodowego i ich konsekwencje dla struktur instytucji publicznych i społecznych.	P6U_W	P6S_WG P6S_WK
BN1A_W04	Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu proces podejmowania decyzji oraz mechanizmy zarządzania w sferze bezpieczeństwa z uwzględnieniem aspektów etycznych. Ponadto zna zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego.	P6U_W	P6S_WG P6S_WK
BN1A_W05	Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu rolę instytucji i organizacji związanych ze sferą bezpieczeństwa publicznego.	P6U_W	P6S_WG
BN1A_W06	Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu zjawiska i procesy generujące wyzwania i zagrożenia w sferze bezpieczeństwa – szczególnie na poziomie regionalnym.	P6U_W	P6S_WG P6S_WK
BN1A_W07	Zna i rozumie w stopniu zaawansowanym rolę głównych uczestników globalnego systemu bezpieczeństwa, ich zadania, interesy (państw, Unii Europejskiej, NATO, pozaeuropejskich organizacji regionalnych, ONZ).	P6U_W	P6S_WG P6S_WK
BN1A_W08	Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu procesy wewnętrzne oraz mechanizmy działania systemów bezpieczeństwa w różnych krajach, potrafi opisywać ich relacje z otoczeniem międzynarodowym.	P6U_W	P6S_WG P6S_WK

BN1A_W09	Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu mechanizmy i reguły strategii komunikowania oraz zachowania się jednostek i zespołów ludzkich w sytuacjach zagrożenia.	P6U_W	P6S_WG
BN1A_W10	Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu role kultury, religii, etyki w procesach przemian współczesnej cywilizacji.	P6U_W	P6S_WK
BN1A_W11	Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu teoretyczne podstawy i metodologie badań bezpieczeństwa (aparaturę pojęciową, metody analizy, kolejność stosowania metod, strukturę badań, zasadę systemowości, zasadę wzajemnych powiązań i zależności).	P6U_W	P6S_WG P6S_WK

w zakresie **UMIEJĘTNOŚCI:**

BN1A_U01	Potrafi analizować i wyjaśniać oraz przewidywać zachowania człowieka i grup społecznych, a także mechanizmy funkcjonowania wspólnot lokalnych i organizacji politycznych, ze szczególnym naciskiem na aspekt bezpieczeństwa narodowego.	P6U_U	P6S_UW P6S_UK
BN1A_U02	Umie określić rolę państwa i bezpieczeństwa w życiu społeczeństwa oraz wyjaśnić kompetencje poszczególnych instytucji państwowych w obszarze bezpieczeństwa publicznego, a także aktywnie uczestniczyć w debacie publicznej i argumentować swoje wypowiedzi.	P6U_U	P6S_UW P6S_UK
BN1A_U03	Potrafi analizować złożone zjawiska w sferze bezpieczeństwa przy wykorzystaniu właściwych źródeł i informacji z wykorzystaniem odpowiednich metod i technik badawczych oraz samodzielnie planować autorozwój – doskonalenie, uzupełnianie i poszerzanie wiedzy.	P6U_U	P6S_UW P6S_UU
BN1A_U04	Potrafi dostrzegać i oceniać społeczne oczekiwania odnośnie instytucji społeczno-politycznych oraz zagrożenia dla porządku społecznego, prawnego i politycznego, a także prognozować zjawiska wpływające na bezpieczeństwo narodowe oraz zagrożenia dla istniejącego porządku prawnego, społecznego i politycznego.	P6U_U	P6S_UW
BN1A_U05	Umie analizować i oceniać proces rządzenia i podejmowania decyzji oraz dostrzegać ich konsekwencje dla bezpieczeństwa publicznego, a także planować i organizować pracę indywidualną oraz w zespole.	P6U_U	P6S_UW P6S_UO
BN1A_U06	Potrafi analizować i oceniać treści przekazu medialnego, szczególnie z punktu widzenia bezpieczeństwa publicznego oraz umie wykorzystywać taki przekaz w działalności zawodowej.	P6U_U	P6S_UW P6S_UK
BN1A_U07	Umie wskazać rozwiązania konkretnych, złożonych problemów i proponować w tym zakresie odpowiednie rozwiązania na podstawie norm prawnych obowiązujących w sferze bezpieczeństwa narodowego.	P6U_U	P6S_UW
BN1A_U08	Potrafi przeprowadzić analizę sytuacji bezpieczeństwa narodowego oraz dokonać oceny funkcjonowania systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej, jak również ocenić poziom zagrożenia ekonomicznego, politycznego, społecznego, militarne.	P6U_U	P6S_UW
BN1A_U09	Potrafi posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.	P6U_U	P6S_UK
BN1A_U10	Posiada umiejętności doboru ćwiczeń i form aktywności fizycznej do poziomu swoich umiejętności sportowych i sprawności fizycznej w celu uczestnictwa w kulturze fizycznej przez całe życie*, w tym w zakresie umiejętności strzeleckich.	P6U_U	P6S_UW P6S_UO

w zakresie **KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH:**

BN1A_K01	Jest przygotowany do aktywnego uczestnictwa w życiu publicznym, w tym w zespołach realizujących cele społeczne, polityczne i obywatelskie w sferze bezpieczeństwa publicznego.	P6U_K	P6S_KO
BN1A_K02	W komunikowaniu się z otoczeniem wykorzystuje wiedzę z zakresu nauk o bezpieczeństwie.	P6U_K	P6S_KK P6S_KO
BN1A_K03	Jest przygotowany do pracy w organizacjach i instytucjach publicznych, w tym organach administracji publicznej i w służbach oraz w podmiotach komercyjnych realizujących zadania z zakresu bezpieczeństwa narodowego.	P6U_K	P6S_KK P6S_KO
BN1A_K04	Ma świadomość zachowywania się w sposób profesjonalny i etyczny w pracy zawodowej oraz działalności publicznej, potrafi działać i myśleć w sposób przedsiębiorczy.	P6U_K	P6S_KR
BN1A_K05	Jest przekonany o potrzebie właściwego postępowania w sytuacjach zagrożenia jednostkowego i grupowego.	P6U_K	P6S_KR
BN1A_K06	Jest zdolny do samodzielnego budowania systemu własnych poglądów i formułowania krytycznych ocen.	P6U_K	P6S_KK

* - efekt w tej części realizowany jest wyłącznie na studiach stacjonarnych

12. Zajęcia wraz z przypisanymi do nich punktami ECTS, efektami uczenia się i treściami programowymi:

Przedmioty (zajęcia)	Liczba punktów ECTS	Treści programowe	Odniesienie do efektów uczenia się na kierunku
----------------------	---------------------	-------------------	--

PRZEDMIOTY (ZAJĘCIA) KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO: (19 pkt ECTS)

1.	Język obcy	9	<p>Treści leksykalne: Zagadnienia występujące w ogólnodostępnych i stosowanych na zajęciach podręcznikach na poziomie B2 (np. uniwersytet, przedmiot studiów, znaczenie edukacji i wykształcenia, praca, media, technologie, środowisko, zdrowie, żywienie, sport, czas wolny, zakupy, podróżowanie, społeczeństwo, kultura, zjawiska społeczne).</p> <p>Treści gramatyczne: Zgodne z charakterystyką poziomu oraz celami kształcenia określonymi przez Europejski System Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy dla poziomu B2.</p> <p>Funkcje językowe: Zgodne z charakterystyką poziomu oraz celami kształcenia określonymi przez Europejski System Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy dla poziomu B2.</p>	BN1A_U09 BN1A_K06
2.	Techniki informacyjno-komunikacyjne	1	Technologie informacyjno-komunikacyjne – (ICT) pojęcie, geneza ICT, czynniki wpływające na rozwój nowych technologii w obszarze technik informacyjno-	BN1A_W06 BN1A_W09

			komunikacyjnych. Wykorzystanie urządzeń telekomunikacyjnych i informatycznych oraz usług im towarzyszących, w szczególności e-learningu w procesie informacyjno-komunikacyjnym. Gromadzenie, przetwarzanie, udostępnianie informacji w formie elektronicznej z wykorzystaniem technik cyfrowych i wszelkich narzędzi komunikacji. Tworzenie i zastosowanie elektronicznych baz danych. RODO a techniki informacyjno-komunikacyjne. Rola mediów społecznościowych w komunikacji. Podstawowe narzędzia MS Word. Wykorzystanie arkusza kalkulacyjnego MS Excel do rozwiązywania zadań. Współpraca edytora tekstu i arkusza kalkulacyjnego, export i import danych. Bazy danych: podstawowe formy organizacji informacji w bazach danych. Raport i wykresy – tabela przestawna. Sortowanie zaawansowane, filtrowanie danych. Łączenie baz i przygotowanie do analizy. Formy reprezentowania i przetwarzania informacji przez człowieka i komputer. Tworzenie prezentacji multimedialnych. Sieć internetowa, dostępne przeglądarki, wyszukiwanie informacji, przetwarzanie pozyskanych informacji, komunikatory internetowe, zasady wykorzystania e-learningu w komunikacji. Nauczanie studentów poprzez platformy edukacyjne. Wykorzystanie AI do podstawowych procedur w edukacji. Komponowanie poleceń i zadań do tworzenia celów dla AI.	BN1A_U03 BN1A_U05 BN1A_K03-K04
3.	Ochrona własności przemysłowej i prawa autorskiego	1	Pojęcie utworu, prawa autorskie osobiste i majątkowe. Dozwolony użytek. Prawa pokrewne. Wynalazek, wynalazek biotechnologiczny oraz patent. Znaki towarowe oraz prawa ochronne na znaki towarowe. Wzory przemysłowe, wzory użytkowe.	BN1A_W04 BN1A_U06-U07 BN1A_K04
4.	Przedsiębiorczość	1	Pojęcie i rodzaje przedsiębiorczości. Przedsiębiorca – pojęcie, zachowania i klasyfikacje. Determinanty wewnętrzne i zewnętrzne rozwoju przedsiębiorczości. Przedsiębiorczość a przedsiębiorstwo. Uwarunkowania, założenie i prowadzenie własnej działalności gospodarczej. Obszary przedsiębiorczości – przedsiębiorczość rodzinna, kobiet, akademicka, społeczna, intelektualna.	BN1A_W01 BN1A_U03 BN1A_K04
5.	Filozofia bezpieczeństwa (przedmiot (zajęcia) z dziedziny nauk humanistycznych)	1	Działy, dziedziny i funkcje filozofii a pojęcie bezpieczeństwa. Najważniejsze problemy filozofii starożytnej. Filozofia a teologia średniowiecza. Renesansowy antropocentryzm. Nowożytny racjonalizm. Filozofia oświecenia. Filozofia XIX w. Rola filozofii we współczesnym świecie.	BN1A_W10 BN1A_U03-U04 BN1A_K06

6.	Najnowsza historia powszechna (przedmiot (zajęcia) z dziedziny nauk humanistycznych)	2	Sytuacja polityczna na świecie przed 1914 r. I wojna światowa i jej konsekwencje. Paryska konferencja pokojowa i traktat wersalski – nowy układ sił na świecie po 1918 r. Narodziny totalitaryzmów. II wojna światowa. Dwubiegunowość polityczna świata po 1945 r. – „zimna wojna”. Odprężenie w stosunkach międzynarodowych w latach 70. i 80. XX wieku. Upadek ZSRR – konsekwencje dla świata.	BN1A_W01-W02 BN1A_U01-U02 BN1A_K04-K05
7.	Podstawy logiki (przedmiot (zajęcia) z dziedziny nauk humanistycznych)	2	Rozwój logiki w aspekcie historycznym. Poznawczy status języka, nazw i nazywania. Warunki poprawności definicji w logice. Budowa i rodzaje zdań. Kwadrat logiczny. Zdanie a sąd. Sądy analityczne, syntetyczne, a priori, a posteriori i ich kombinacje. Pojęcie prawdy. Prawo niesprzeczności oraz prawo wyłączonego środka. Prawa logicznego wnioskowania. Erystyka jako umiejętność poprawnej argumentacji.	BN1A_W02 BN1A_W09 BN1A_U02-U03 BN1A_K04 BN1A_K06
8.	Metody wspomagania uczenia się (przedmiot (zajęcia) do wyboru w zakresie wsparcia w procesie uczenia się)	2	Zagadnienia z zakresu metod uczenia się. Indywidualne preferencje uczenia się: style uczenia się, typy inteligencji i ich wpływ na uczenie się. Mocne strony, potencjał, ograniczające przekonania. Teorie, wymiary i modele uczenia się. Zewnętrzne i wewnętrzne warunki uczenia się. Uczenie się, motywacja i wiek uczących się. Siła woli, samokontrola. Motywacja samoistna; motywacja samoistna a cele uczenia się i zaangażowanie. Wybrane techniki uczenia się.	BN1A_W06 BN1A_U03 BN1A_K06
9.	Psychologia rozwoju osobistego (przedmiot (zajęcia) do wyboru w zakresie wsparcia w procesie uczenia się)	2	Psychologia pozytywna, psychologia zdrowia i psychologia rozwoju osobistego w świetle teorii. Psychologiczne teorie stresu, proaktywne sposoby radzenia sobie ze stresem. Filozofia asertywności. Podstawy teoretyczne komunikacji interpersonalnej oraz psychologii grupy. Teorie odporności psychicznej. Psychologia zmiany. Psychologia rozwoju osobistego – praktyczny aspekt psychologii zdrowia (pozytywnej). Implikacje praktyczne. Stres – proaktywne sposoby radzenia sobie ze stresem. Sposoby radzenia sobie ze stresem w praktyce. Konstruktwna komunikacja interpersonalna jako wyraz dojrzałości psychicznej oraz narzędzie rozwoju osobistego w relacjach społecznych, współpracy w grupie. Odporność psychiczna. Psychologia zmiany. Zarządzanie czasem. Zarządzanie zespołem.	BN1A_W01 BN1A_W03 BN1A_W09 BN1A_U01-U02 BN1A_U07 BN1A_K01-K02 BN1A_K06

PRZEDMIOTY (ZAJĘCIA) PODSTAWOWE/KIERUNKOWE: (86 pkt ECTS)

1.	Historia wojen i wojskowości	5	Części składowe oraz podstawowe pojęcia historii wojskowej. Dyscypliny historii wojskowości: historia wojska, historia wojen, historia sztuki wojennej, historia myśli wojskowej i nauki wojennej. Wybrane konflikty na ziemiach polskich na przestrzeni wieków. Ogólna charakterystyka I wojny światowej; nowe elementy sztuki wojennej. Charakter i ogólny przebieg (etapy) II wojny światowej.	BN1A_W02-W03 BN1A_W06 BN1A_U02 BN1A_U04-U05 BN1A_K05-K06
2.	Administracja bezpieczeństwa lokalnego	4	Administracja publiczna jako przedmiot badań różnych dyscyplin wiedzy. Modele administracji publicznej, ewolucja w administracji. Samorząd terytorialny oraz bezpieczeństwo narodowe jako kategorie administracyjno-prawne. Zadania i kompetencje z zakresu bezpieczeństwa narodowego wykonywane przez samorząd gminny i powiatowy. Działania samorządu w obszarze bezpieczeństwa: społecznego, ekologicznego, militarnego, kulturowego. Administracja lokalna a podsystem ochrony i obrony. Tryb podejmowania decyzji w administracji. Podstawowe instytucje bezpieczeństwa i porządku publicznego w wymiarze lokalnym. Współpraca instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz bezpieczeństwa z administracją.	BN1A_W01-W02 BN1A_W05 BN1A_U01-U02 BN1A_K01-K02
3.	Wstęp do teorii bezpieczeństwa	5	Stan nauk o bezpieczeństwie i główne kierunki badań. Tradycyjne i współczesne pojęcie bezpieczeństwa. Kompleksowa teoria bezpieczeństwa. Współczesne wyzwania i zagrożenia dla bezpieczeństwa zewnętrznego oraz wewnętrznego państwa. Podmiotowy i przedmiotowy wymiar bezpieczeństwa zewnętrznego oraz wewnętrznego. Metody, środki i instrumenty zapewnienia bezpieczeństwa zewnętrznego oraz wewnętrznego. Zacieranie się granic między bezpieczeństwem zewnętrznym a wewnętrznym w warunkach globalizacji i integracji regionalnej. Rola mocarstw w zapewnieniu bezpieczeństwa. Prognoza rozwoju bezpieczeństwa: uniwersalistyczna, ogólnoeuropejska i euroatlantycka.	BN1A_W02 BN1A_W05-W06 BN1A_U03 BN1A_U08 BN1A_K01 BN1A_K03 BN1A_K06
4.	Bezpieczeństwo państwa	5	Globalizacja a środowisko bezpieczeństwa. Pojęcie i istota bezpieczeństwa państwa. Podmioty bezpieczeństwa i ich ewolucja. Podstawy bezpieczeństwa międzynarodowego. Bezpieczeństwo zewnętrzne i wewnętrzne, jego składniki i uwarunkowania. Negatywne zjawiska społeczne wpływające na bezpieczeństwo państwa. Zagrożenia militarne i niemilitarne. Główne organy, instytucje i podmioty zapewniające bezpieczeństwo zewnętrzne i wewnętrzne państwa.	BN1A_W04 BN1A_W06-W07 BN1A_U04 BN1A_U07-U08 BN1A_K03 BN1A_K05-K06

5.	Nauka o państwie i prawie	5	Państwo, jego geneza i definicje. Funkcje współczesnego państwa. Typologia państw. Racja stanu i jej składowe. Władza polityczna – zróżnicowanie definicyjne. Legitymacja władzy. System prawny – elementy składowe. Hierarchia źródeł prawa. Norma prawna. Podmiotowość polityczna – definicja i poziomy podmiotowości. Konstrukcja państwa prawnego i demokratycznego państwa prawnego. Zasady polskiego systemu politycznego.	BN1A_W02 BN1A_W05 BN1A_U02 BN1A_U05 BN1A_K01 BN1A_K06
6.	Bezpieczeństwo wewnętrzne	5	Pojęcie, zakres i podmioty bezpieczeństwa wewnętrznego państwa. Rodzaje i formy zagrożeń bezpieczeństwa wewnętrznego. Polityczne uwarunkowania bezpieczeństwa wewnętrznego. Instytucjonalny system bezpieczeństwa wewnętrznego. Współdziałanie podmiotów bezpieczeństwa wewnętrznego z Siłami Zbrojnymi RP w warunkach sytuacji nadzwyczajnych. Rola i zakres działania ministra spraw wewnętrznych w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego Rzeczypospolitej Polskiej. Prywatne podmioty w organizacji bezpieczeństwa wewnętrznego.	BN1A_W05 BN1A_W08 BN1A_U02 BN1A_U04 BN1A_K06
7.	Podstawy strategii bezpieczeństwa	5	Geneza i rozwój strategii bezpieczeństwa. Strategia jako kategoria bezpieczeństwa – pojęcie, istota, treść, podstawowe kategorie strategiczne, środki, metody. Zarys rozwoju światowej i polskiej myśli strategicznej. System strategii państwa. Strategiczne wyzwania (zagrożenia, szanse i ryzyko) dla bezpieczeństwa Polski. Strategia bezpieczeństwa UE i koncepcje strategiczne NATO. Świat XXI wieku – wizje i prognozy przyszłości. Wybrane problemy zarządzania strategicznego.	BN1A_W02-W03 BN1A_W06 BN1A_W08 BN1A_U04 BN1A_U08 BN1A_K01 BN1A_K04
8.	Geopolityka	4	Pojęcie geopolityki. Wpływ czynników geograficznych na prowadzenie polityki zagranicznej. Wpływ globalizacji na procesy geopolityczne. Znaczenie geopolityki w wybranych regionach świata.	BN1A_W02 BN1A_W05-W06 BN1A_U02-U03 BN1A_U05 BN1A_K02 BN1A_K06
9.	Bezpieczeństwo Unii Europejskiej	5	Geneza i rozwój integracji w ramach Wspólnot i Unii Europejskiej. Współpraca państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa przed traktatem z Maastricht. Uregulowania prawne w zakresie polityki zagranicznej i bezpieczeństwa. Wspólna Polityka Bezpieczeństwa i Obrony. Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości UE. Bezpieczeństwo wybranych aspektów funkcjonowania Unii Europejskiej.	BN1A_W02 BN1A_W05 BN1A_W07-W08 BN1A_U02 BN1A_U04-U05 BN1A_K01

				BN1A_K06
10.	Instytucjonalizm bezpieczeństwa międzynarodowego	2	Historyczne instytucje bezpieczeństwa sojuszniczego w Europie. Unia Europejska w systemie bezpieczeństwa Europy. Rola organizacji międzynarodowych w kształtowaniu bezpieczeństwa. Instytucja bezpieczeństwa sojuszniczego. NATO – geneza, działalność, struktura, koncepcje strategiczne i doktryny. Międzynarodowe sądy – m.in. Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości i Stały Trybunał Rozjemczy.	BN1A_W01 BN1A_W05 BN1A_U01-U02 BN1A_U04 BN1A_K06
11.	Prawne aspekty bezpieczeństwa i porządku publicznego	3	Zdefiniowanie terminów prawnych „bezpieczeństwo publiczne” i „porządek publiczny”. Prawo do bezpieczeństwa w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Kompetencje konstytucyjnych organów władzy wykonawczej w zakresie bezpieczeństwa państwa. Bezpieczeństwo w działaniach terenowej administracji publicznej. Ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego w prawie administracyjnym.	BN1A_W02 BN1A_W05 BN1A_U02 BN1A_U07 BN1A_K01 BN1A_K03
12.	Bezpieczeństwo ekonomiczne	3	Teoretyczne podstawy bezpieczeństwa ekonomicznego. Wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny zagrożenia bezpieczeństwa ekonomicznego. Bezpieczeństwo finansowe. Bezpieczeństwo surowcowe. Bezpieczeństwo energetyczne. Agresja ekonomiczna. Bezpieczeństwo w zakresie dostępu do żywności i czystej wody. Nowe zagrożenia i wyzwania dla bezpieczeństwa ekonomicznego. Analiza i ewolucja poziomu bezpieczeństwa ekonomicznego w Polsce i Unii Europejskiej na wybranych przykładach.	BN1A_W02 BN1A_W06-W07 BN1A_U02 BN1A_U07-U08 BN1A_K03 BN1A_K06
13.	Bezpieczeństwo społeczne	3	Bezpieczeństwo społeczne w systemie bezpieczeństwa narodowego. System bezpieczeństwa społecznego III RP. Uwarunkowania bezpieczeństwa społecznego w Polsce. Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo społeczne. Współczesne zagrożenia społeczne i metody ich minimalizacji. Bezpieczeństwo społeczne w Unii Europejskiej.	BN1A_W03 BN1A_W05 BN1A_W09 BN1A_U02 BN1A_U07 BN1A_K06
14.	Bezpieczeństwo militarne	3	Pojęcia z zakresu bezpieczeństwa militarnego. Ewolucja zjawiska walki zbrojnej i konfliktu zbrojnego. Współczesne zagrożenia bezpieczeństwa związane z użyciem siły militarnej. Rola siły militarnej w polityce bezpieczeństwa państw w XXI wieku. Wojskowa i cywilna organizacja bezpieczeństwa RP. Główne kierunki transformacji sił zbrojnych, aktualne wyzwania, szanse i zagrożenia w sferze bezpieczeństwa militarnego. Organizacja systemu dowodzenia siłami	BN1A_W02-W03 BN1A_W06 BN1A_U03 BN1A_U05 BN1A_U08 BN1A_K02-K03 BN1A_K06

			zbrojnymi w czasie pokoju, kryzysu i wojny. Międzynarodowe instytucje bezpieczeństwa militarne.	
15.	Metodologia badań społecznych	4	Metodologia w obszarze nauk społecznych. Typy problemów badawczych i podejść. Narzędzia poznania nomologicznego (definicje, zmienne, wskaźniki, korelacje, zw. przyczynowo-skutkowe, analiza, synteza). Klasyfikacja metod i technik badawczych. Metody, techniki ilościowe i jakościowe.	BN1A_W11 BN1A_U03-U04 BN1A_U06 BN1A_K02 BN1A_K04
16.	Technologiczne podstawy bezpieczeństwa	3	Pojęcie bezpieczeństwa technologicznego. Nowoczesne technologie wojskowe a poziom bezpieczeństwa państwa. Wpływ rozwoju technologicznego i wyścigu zbrojeń na bezpieczeństwo międzynarodowe i układ sił na świecie. Postęp technologiczny jako czynnik rozwoju gospodarczego i unowocześnienia sił zbrojnych. Współpraca przemysłu zbrojeniowego z zapleczem badawczo-rozwojowym pracującym na rzecz obronności. Nowe technologie. Współpraca międzynarodowa w zakresie wspólnych prac badawczo-rozwojowych i transferu technologii. Profesjonalizacja sił zbrojnych jako jedna z konsekwencji rozwoju nowych technologii wojskowych.	BN1A_W02 BN1A_W04 BN1A_W06 BN1A_U02 BN1A_U04-U05 BN1A_K03 BN1A_K06
17.	Międzynarodowe prawo konfliktów zbrojnych	4	Geneza, rozwój, stan obecny międzynarodowego prawa humanitarnego. Status, zasady traktowania oraz ochrony jeńców wojennych. Uregulowania dotyczące tworzenia odpowiednich warunków dla jeńców wojennych. Postępowania sądowe wobec jeńców wojennych. Status prawny i zasady traktowania osób cywilnych w trakcie konfliktów zbrojnych. Ochrona osób cywilnych. Metody oraz środki prowadzenia działań zbrojnych. Dopuszczalne cele wojskowe. Analiza ograniczeń w sposobach prowadzenia walki zbrojnej. Uwarunkowania prawne dotyczące środków bojowych oraz doboru celów w działaniach zbrojnych. Karanie zbrodni międzynarodowych. Konwencja genewska i haska wobec zbrodni międzynarodowych. Międzynarodowy Trybunał Karny. Karanie zbrodni wojennych popełnianych podczas konfliktów zbrojnych o charakterze niemiędzynarodowym.	BN1A_W04-W05 BN1A_W07 BN1A_U02-U03 BN1A_U07 BN1A_K01-K02 BN1A_K04
18.	Cyberbezpieczeństwo	3	Definicje: społeczeństwo informacyjne, zagrożenia cyberprzestrzeni i świata wirtualnego, media społecznościowe, wirusy. Rozwój i ewolucja zagrożeń tradycyjnych i cyfrowych na przestrzeni lat. Charakterystyka oraz rodzaje zagrożeń i ich diagnoza. Wirusy i złośliwe oprogramowanie oraz mechanizmy zabezpieczające i obronne w komputerach oraz urządzeniach mobilnych.	BN1A_W06 BN1A_U03 BN1A_U07 BN1A_K05

			Rodzaje i konfiguracja urządzeń teleinformatycznych wspierających bezpieczeństwo sieci. Audyty bezpieczeństwa, testy oraz procedury i usługi ochrony danych w sieci.	
19.	Polityka i strategia bezpieczeństwa wybranych państw	2	Geneza i rozwój strategii jako nauki, sztuki i praktyki. Główne determinanty polityki i strategii bezpieczeństwa państwa. Strategia jako kategoria bezpieczeństwa: pojęcie, istota, treść, podstawowe kategorie strategiczne, środki, metody. Zarys rozwoju światowej i polskiej myśli strategicznej. Strategiczne wyzwania (zagrożenia, szanse i ryzyko) dla bezpieczeństwa wybranych państw. Kierunki polskiej polityki bezpieczeństwa wobec zdiagnozowanych i prognozowanych wyzwań. Instrumenty i mechanizmy polityki bezpieczeństwa (sojusze dwustronne, mechanizmy wielostronne, operacje pokojowe, rozbrojenie). Analiza i ocena zapisów dokumentów strategicznych wybranych państw.	BN1A_W02 BN1A_W11 BN1A_U04 BN1A_U06 BN1A_U08 BN1A_K03
20.	Służby specjalne	4	Organizacja i struktura służb specjalnych w państwach demokratycznych. Miejsce i rola służb specjalnych w systemie bezpieczeństwa państwa. Podstawy prawne funkcjonowania służb specjalnych w Polsce. Kontrola i nadzór nad funkcjonowaniem służb specjalnych. Służby specjalne w Polsce i wybranych państwach świata. Przykłady działań służb specjalnych. Służby specjalne w państwach niedemokratycznych.	BN1A_W01 BN1A_W04 BN1A_W08 BN1A_U02 BN1A_U04 BN1A_K02 BN1A_K06
21.	Przestępczość transnarodowa	4	Przestępczość transnarodowa – pojęcie, czynniki sprzyjające. Przestępczość zorganizowana – pojęcie, cechy. Mafia – istota, przykłady grup. Geneza międzynarodowej przestępczości zorganizowanej. Koncentracja działań grup przestępczych. Struktura organizacji przestępczych. Bezpieczeństwo transgraniczne Polski. Współpraca transgraniczna w walce z przestępczością zorganizowaną. Instytucje zajmujące się przeciwdziałaniem przestępczości zorganizowanej w Polsce i na świecie. Analiza wybranych grup przestępczych, ich profilu oraz struktury. Motywy działania przestępczości transgranicznej. Programy, systemy oraz narzędzia służące przeciwdziałaniu przestępczości transgranicznej.	BN1A_W01-W02 BN1A_W06 BN1A_U01-U03 BN1A_K04 BN1A_K06
22.	Bezpieczeństwo energetyczne	1	Pojęcie, istota i zakres przedmiotowy bezpieczeństwa energetycznego. Miejsce bezpieczeństwa energetycznego w bezpieczeństwie ekonomicznym. Instrumenty zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego. Globalne oraz	BN1A_W03 BN1A_W06 BN1A_U08

			lokalne zagrożenia dla bezpieczeństwa energetycznego. Bezpieczeństwo energetyczne w Polsce i jego ewolucja. Polityka Polski w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego. UE a bezpieczeństwo energetyczne. Konflikty i kryzysy energetyczne. Odnawialne źródła energii a bezpieczeństwo energetyczne. Wyzwania dla bezpieczeństwa energetycznego.	
23.	Bezpieczeństwo kulturowe	1	Aspekty pojęciowe bezpieczeństwa kulturowego. Kulturowy wymiar bezpieczeństwa. Kultura w polityce zagranicznej państw. Kulturowe podłoże konfliktów międzynarodowych. Działalność i specyfika organizacji międzynarodowych działających w sferze bezpieczeństwa kulturowego.	BN1A_W02 BN1A_W10 BN1A_U01 BN1A_K05
24.	Logistyka bezpieczeństwa	3	Geneza i rozwój logistyki w sferze bezpieczeństwa. Koncepcja logistyki bezpieczeństwa na tle paradygmatu logistyki. Procesy i systemy logistyczne w sferze bezpieczeństwa. Identyfikacja i charakterystyka poszczególnych form logistyki bezpieczeństwa oraz ich potencjału. Infrastruktura logistyczna w sferze bezpieczeństwa i obronności.	BN1A_W02 BN1A_W06 BN1A_U03 BN1A_U06 BN1A_K06

PRZEDMIOTY (ZAJĘCIA) DO WYBORU: (70 pkt. ECTS)

Grupy przedmiotów (zajęć) do wyboru: (58 pkt. ECTS)

1.	Grupa przedmiotów (zajęć) z zakresu: System bezpieczeństwa RP	58	Ochrona ludności w czasie konfliktów zbrojnych Polityka i strategia bezpieczeństwa narodowego RP Bezpieczeństwo informacyjne Organizacja systemów ratownictwa Zarządzanie kryzysowe Patologie społeczne Zarządzanie bezpieczeństwem RP System ochronny RP Ekonomika obronności System penitencjarny w Polsce System obronny RP Polska w systemie bezpieczeństwa euroatlantyckiego Gry decyzyjne Ochrona infrastruktury krytycznej Asymetria zagrożeń bezpieczeństwa	BN1A_W01-W09 BN1A_W11 BN1A_U01-U08 BN1A_K01-K06
----	---	----	---	--

			Seminarium licencjackie	
2.	Grupa przedmiotów (zajęć) z zakresu: Zarządzanie kryzysowe i ochrona ludności	58	Ochrona danych osobowych i informacji niejawnych Media i komunikacja w stanach zagrożenia Rodzaje zagrożeń i sposoby ich rozpoznawania System zarządzania kryzysowego RP Bezpieczeństwo ekologiczne Ochrona granic RP Infrastruktura krytyczna Zarządzanie kryzysowe w UE i NATO Logistyka w sytuacjach kryzysowych Planowanie cywilne Psychologia zagrożeń Negocjacje Organizacja systemów ratownictwa Analiza ryzyka Gry decyzyjne Seminarium licencjackie	BN1A_W01-W02 BN1A_W04 BN1A_W06-W09 BN1A_W11 BN1A_U01-U08 BN1A_K01-K06

Grupy przedmiotów (zajęć) fakultatywnych: (12 pkt. ECTS)

1.	Grupa przedmiotów (zajęć) fakultatywnych I	12	Podstawy prawa karnego Podstawy prawa wykroczeń Bezpieczeństwo ruchu drogowego Socjologia bezpieczeństwa Ćwiczenia strzeleckie	BN1A_W01-W02 BN1A_W05-W06 BN1A_W09 BN1A_U01-U04 BN1A_U07 BN1A_U10 BN1A_K01-K04
2.	Grupa przedmiotów (zajęć) fakultatywnych II	12	Podstawy prawa karnego Podstawy prawa wykroczeń Kryminologia Resocjalizacja Ćwiczenia strzeleckie	BN1A_W02 BN1A_W06 BN1A_W09-W10 BN1A_U01-U04 BN1A_U07 BN1A_U10 BN1A_K01

				BN1A_K03-K06
--	--	--	--	--------------

PRAKTYKI (wymiar, zasady i forma): (5 pkt ECTS)

Praktyki	5	Praktyki odbywają się na czwartym semestrze studiów w wymiarze 120 godzin. Program praktyk obejmuje zapoznanie się studenta z: instytucją; zakresem działalności jednostki organizacyjnej, w której odbywana jest praktyka; strukturą organizacyjną instytucji i podziałem zadań między jej jednostki organizacyjne; regulaminem, na podstawie którego jednostka realizuje swoje zadania; zasadami zarządzania i organizacją pracy; zapoznaniem się z obowiązkami na wybranych stanowiskach merytorycznie związanych z kierunkiem studiów i wykonywanie przydzielonych zadań w zakresie określonym w ramowym programie studiów. Studenci mogą odbywać praktyki w jednostkach, których działanie związane jest z szeroko pojmowanymi kwestiami bezpieczeństwa. Wymienić w tym kontekście można służby mundurowe, instytucje administracji publicznej, jak również podmioty gospodarcze.	BN1A_W01 BN1A_U02-U03 BN1A_K03 BN1A_K05
----------	---	--	--

razem	180
-------	-----

Studentów studiów stacjonarnych obowiązują zajęcia z wychowania fizycznego w wymiarze 60 godzin.

Studentów obowiązuje szkolenie dotyczące bezpiecznych i higienicznych warunków kształcenia, w wymiarze 4 godzin, w zakresie uwzględniającym specyfikę kształcenia w uczelni i rodzaj wyposażenia technicznego wykorzystywanego w procesie kształcenia.

Studentów obowiązują zajęcia z pierwszej pomocy przedmedycznej w wymiarze 4 godzin.

Studentów obowiązuje szkolenie biblioteczne w wymiarze 2 godzin.

Zajęciom tym nie przypisuje się punktów ECTS.

Dodatkowo studentów obcokrajowców na studiach stacjonarnych obowiązuje język polski – lektorat w wymiarze 4 ECTS.

13. Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w trakcie całego cyklu kształcenia:

Prowadzący określa szczegółowe efekty uczenia się i formę ich weryfikacji, a następnie umieszcza je w karcie przedmiotu (zajęć). Osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się określonych dla poszczególnych zajęć oznacza realizację założonej koncepcji kształcenia na prowadzonym kierunku i uzyskanie efektów kierunkowych (osiągnięcie sylwetki absolwenta). Weryfikacja i ocena efektów uczenia się osiąganych przez studenta w trakcie całego cyklu kształcenia odbywa się poprzez:

- 1) **proces dyplomowania** – poprzez prace dyplomowe weryfikuje się zakładane efekty uczenia się. Oceniane są one przez promotora i recenzenta;
- 2) **praktyki studenckie** – efekty uczenia się osiągnięte w ramach praktyk studenckich są dopełnieniem koncepcji kształcenia. Studenci uzupełniają zdobytą w trakcie uczenia się wiedzę (także umiejętności i kompetencje społeczne) o jej praktyczne aspekty. Weryfikacja efektów następuje zgodnie z regulaminem praktyk na kierunku bezpieczeństwo narodowe;
- 3) **wymianę międzynarodową studentów** – weryfikacja efektów uczenia się odbywa się dzięki uzyskiwaniu informacji od studentów dotyczącej posiadanej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w kontekście pobytu w uczelni partnerskiej;
- 4) **osiągnięcia kół naukowych** – informacja zwrotna uzyskiwana jest poprzez recenzje zewnętrzne (publikacje naukowe, wystąpienia na konferencjach, przyznawane stypendia Rektora i Ministra);
- 5) **badanie losów absolwentów** poprzez uzyskiwanie od nich informacji zwrotnych z zakresu uzyskanej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych i ich przydatności na rynku pracy;
- 6) **badanie opinii pracodawców** – weryfikacja efektów uczenia się odbywa się w drodze: opiniowania przez pracodawców programów studiów, w tym zakładanych efektów uczenia się i metod ich weryfikowania, szczególnie dotyczących kształcenia praktycznego; przekazywania informacji o przydatności uzyskiwanych w trakcie studiów efektów uczenia się w ramach wykonywanej przez absolwenta pracy zawodowej.

Podstawą oceny realizacji efektów uczenia się w trakcie studiów są:

- 1) **prace etapowe** realizowane przez studenta, takie jak: kolokwia, sprawdziany, prace zaliczeniowe, referaty, prezentacje, case studies, jak też inne dodatkowe sposoby zaliczenia, przeprowadzane są one według instrukcji przygotowanej przez prowadzącego zajęcia;
- 2) **egzamin z przedmiotu (zajęć)** – pytania przygotowane do egzaminu nie powinny wychodzić poza treści zawarte w karcie przedmiotu (zajęć) realizowane w ramach zajęć. Student ma prawo do uzasadnienia przez prowadzącego otrzymanej na egzaminie oceny. Forma egzaminu (ustna, pisemna lub praktyczna) określana jest przez prowadzącego zajęcia i zawarta w karcie przedmiotu (zajęć).
  - a) **egzamin ustny** powinien być przeprowadzany w obecności innych studentów lub pracowników. Co najmniej dwa tygodnie przed terminem egzaminu prowadzący przekazuje studentom w formie pisemnej zagadnienia egzaminacyjne. Ich odbiór jest potwierdzany przez przedstawiciela studentów,
  - b) **egzamin pisemny** może być organizowany w formie testowej lub opisowej. Egzamin przeprowadza się w sali dydaktycznej, w której jest możliwe właściwe rozlokowanie studentów, zapewniające komfort pracy i jej samodzielność. Prowadzący egzamin ma prawo przerwać lub unieważnić

egzamin w sytuacji, gdy praca studenta nie jest samodzielna (student korzysta z niedopuszczonych materiałów, urządzeń i/lub z pomocy innych osób).

- 3) **zaliczenie i zaliczenie z oceną** – prowadzący zajęcia określa kryteria oceny, podaje jej składowe i uzasadnia w sposób opisowy ocenę otrzymaną przez studenta na zaliczeniu.

Formy i metody prowadzenia zajęć oraz kryteria oceny i jej składowe określa karta przedmiotu (zajęć).

Wszystkie formy weryfikacji osiągnięć studenta uzyskanych w ramach zajęć w danym semestrze odnotowuje się w kartach okresowych osiągnięć studenta.